

Jona **Lesbrieven**

productie

**voor onderwijzend personeel
en leidinggevenden op
zondagsscholen
of jeugdclubs**

productions

copyright HH-productions

Beste gebruiker van het Jona-magazine,

Er is voor gekozen om, per dubbele bladzijde uit het magazine, iets toe te voegen aan het kaderstuk èn aan het verhaal.

U kunt ervoor kiezen dit magazine ook zo te behandelen.

De opzet is wellicht heel anders dan u gewend bent als u lesbrieven aangeboden krijgt, maar Jona is een Bijbelboek met vele mogelijkheden. We doen in veel gevallen ook een beroep op uw eigen creativiteit.

Als uitgever/schrijver van dit verwerkingsmateriaal kunnen wij niet de juiste inschatting maken voor de specifiek aan u toevertrouwde jonge mensen - u zult zelf moeten bepalen welke stukken geschikt zijn voor uw groep.

Graag ontvangen we uw reactie op dit lesmateriaal en hoe het ontvangen wordt, zodat we eventueel aanpassingen kunnen doen en kunnen gebruiken voor andere Bijbelboeken.

We wensen u veel plezier met dit materiaal, maar bovenal de leiding van de Heilige Geest zodat dit alles positief mag bijdragen in de geestelijke ontwikkelingen van de jeugd.

Met vriendelijke groet,

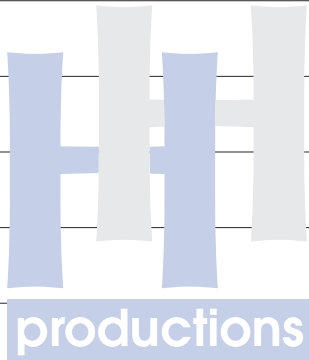
HH-productions

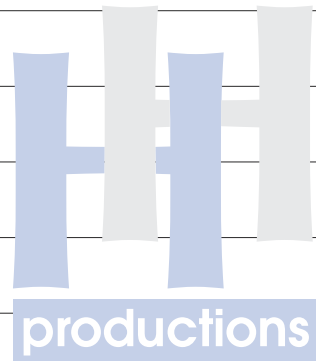
© Overname of vermenigvuldiging van dit (les)materiaal is niet toegestaan zonder uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van de uitgever.

A A N T E K E N I N G E N

copyright HH-productions

Bij het kaderstuk 'Verzinsels vs waarheid'

Voorstellen voor de verwerking:

1 *Groepsgesprek: met stellingen vooraf.*

Voorbeelden: leg eens uit, waarom je te laat kan komen op school; waarom kwam je een afspraak niet na, met je ouders/vrienden/leraren; een gekke gebeurtenis, die iemand uit de klas is overkomen – hoe realistisch is dat allemaal en hoe geloofwaardig? Aan het einde **evalueren**: wiens verhaal kwam het meest geloofwaardig over en waarom?

2 *Opstel*

met als onderwerp: "het meest gekke, dat ik heb meegemaakt" (dit hoeft niet te persoonlijk te worden)

Dus ook mogelijk: een wonder dat ik heb meegemaakt, of waar ik over heb horen vertellen

Uitgangspunt: Hoe breng je een boodschap over?

Stel, je maakt iets heel erg geks mee (vul maar wat in), hoe zorg je ervoor, dat je toehoorders je geloven.

Ligt dat aan

- je manier van vertellen?

Ligt dat aan

- de inhoud van je verhaal?

Ligt dat aan

- de betrouwbaarheid van jou?

Extra

Bespreken: wat is een wonder. Maak een definitie, of zoek de betekenis hiervan op in een woordenboek. Vervolgens bespreken: geloof je nog in wonderen, en waarom wel/ niet? Als je in God gelooft, geloof je dan ook dat er wonderen gebeuren?

En: 'doet' God deze wonderen Zelf of laat Hij het gebeuren? Wat is het verschil?

Bij het Verhaal 'Op de vlucht voor je werkgever'

Voorstellen voor de verwerking:

Rollenspel

Persoon 1 geeft boodschap aan persoon 2, die dit moet doorgeven aan persoon 3

Verschillende karakters kunnen neergezet worden, waarin diverse emoties, (zoals hiernaast in het grijze kader genoemd), aan bod kunnen komen.

Bijvoorbeeld: persoon 1 (altijd wel betrouwbaar) is bezorgd, persoon 2 heeft leedvermaak. Hoe wordt de boodschap doorgegeven aan 3?

Bedenk wel eerst een aantal belangrijke boodschappen uit het leven van alledag, zoals:

Voorbeeld 1: Let op, er komt een hele belangrijke repetitie aan, dus goed opletten en goed leren!

Voorbeeld 2: Er is halverwege een wintermiddag plotseling ijzel gevallen. De leerlingen moeten wel gewaarschuwd worden voordat ze naar huis gaan.

Doel hierbij is om aan te tonen welke rol de verschillende emoties van de verschillende personen bij het goed doorgeven van de boodschap c.q. waarschuwing spelen.

Let vooral op de verschillen bij persoon 2: tussen leedvermaak en bang zijn of tussen medelijden en weglopen. Hiermee komt dan ook in beeld hoe belangrijk de rol van Jona is ("persoon 2") die hij door God ("persoon 1") opgelegd krijgt.

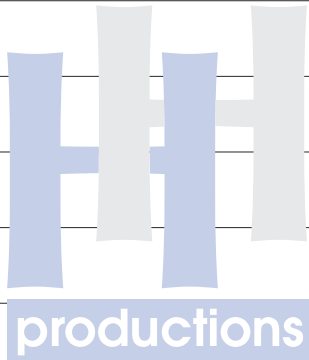
Hoe reageer je op de volgende – enge – opdracht: je hebt slecht nieuws te vertellen aan iemand die je helemaal niet leuk vindt.

- Heb je leedvermaak?
- Loop je ervoor weg?
- Word je bang?
- Heb je medelijden?

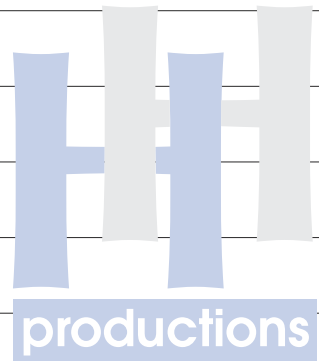
Extra

Stel je voor, dat niet God, maar wij zelf persoon 1 zijn. Hoe belangrijk is het dan om zelf de boodschap/waarschuwing door te geven en je niet te verschuilen achter een ander oftewel een ander de boodschapper van het slechte nieuws te laten zijn?

A A N T E K E N I N G E N

copyright HH-productions

Bij het kaderstuk 'Hoe slaap je in de storm?'

We kijken even terug op het verhaal verzinnsels vs waarheid van de vorige keer. Als je uitgaat van de betrouwbaarheid van de verteller, dan kan je 'rustig slapen in de storm'.

Stel, je moet namens een betrouwbaar persoon een belangrijke waarschuwing doorgeven aan iemand die je niet mag (zie verhaal vd vorige keer). Maar je gelooft niet dat er serieus naar je geluisterd wordt; laat staan, dat er naar gehandeld zal worden.

Let dan eens op, hoeveel er van jezelf zit in de boodschap, die je doorgeeft.

Voorstellen voor de verwerking:

Iets dat aansluit bij het rollenspel van de vorige keer

Eventueel andere mogelijkheden noemen: iemand waarschuwen waarvan je veel houdt; iemand die je "neutraal" vindt en iemand die je niet mag. Deze 3 laten verwerken in 3 waarschuwingsberichtjes (individueel, per groepje of klassikaal). Zijn er grote verschillen zichtbaar. Is dat belangrijk voor de opdracht, of juist niet? Als deze 3 verschillende waarschuwingsberichtjes naast elkaar gelegd worden kun je bekijken welke verschillen er opvallen: woordkeuze, lengte van de boodschap, omhaal van woorden, enz. Bedenk dan met elkaar wat de boodschap het meest effectief maakt.

Verwerking kan zijn: rollenspel of laten schrijven van een boodschap.

Uitgangspunt: Verantwoordelijkheid

Hoe ga je om met een opdracht die je krijgt.

- vertrouw je dan op de opdrachtgever, dat het toch zinvol is (openbaring) of
- ga je uit van je eigen ervaringen t.o.v. de onbetrouwbare luisteraar (ervaring of verwachting).

Extra

Hier kan ook een link gelegd worden met evangelie-verkondiging: als je er echt in gelooft, komt je verhaal dan beter over, dan wanneer je er niet van harte in gelooft?

Of: wordt de manier van verkondigen beïnvloed door het gedrag van je 'publiek'?

Bij het verhaal 'De ballast overboord'

Door jouw schuld ondervinden anderen, die onschuldig zijn, ernstige moeilijkheden. Nadat je door de mand bent gevallen, moet je wel schuld bekennen en de consequenties daarvan dragen. Hoe ga je daarmee om?

Voorstellen voor de verwerking:

Bedenk – of laat bedenken, welke situaties in het dagelijks leven zouden kunnen voorkomen.

Bijvoorbeeld: met een slokje op achter het stuur, of door onoplettendheid veroorzaak je een verkeersongeval. Extra overweging: kan het nalaten van iets belangrijks ook (net zo) veel schade veroorzaken aan derden?

Hoe reageer je als je aantoonbaar schuldig bent voor het ongeluk van een ander?

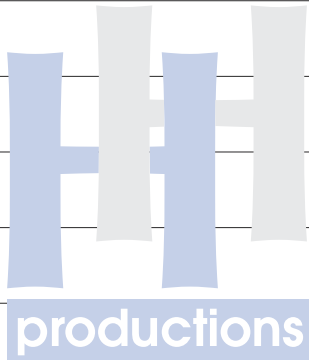
- ontken je?
- beken je?
- aanvaard je de consequenties?
- of beschuldig je een ander?

Extra

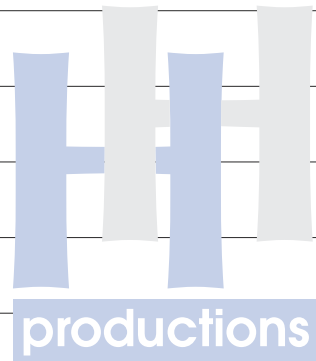
De leerlingen in groepjes een voorval laten bedenken, iets wat heel goed kan voorkomen in hun eigen (school)leven en uitwerken in een ministrip.

Deze strips zouden kunnen worden opgehangen en besproken worden.

A A N T E K E N I N G E N

copyright HH-productions

Bij het kaderstuk 'Het teken van Jona'

De Here Jezus spreekt in Matteus 12 vers 40 (wel leuk om het hele pericoopje te lezen) over 'het teken van Jona'.
In deze les kijken we waarin Jona lijkt op Christus en waarom hij een type van Christus wordt genoemd.

Voorstel voor de verwerking:

In groepjes de leerlingen zelf laten ontdekken wat de overeenkomst(en) zijn. .. en eventueel ook de verschillen.
Lees hierbij Matteus 12 en Psalm 22

Uitgangspunt:
Jona als type van Christus

Wat is het allerergste wat iemand kan overkomen?
Welke oplossingen/antwoorden zijn er te verzinnen?

Extra

De reden waarom Jona zo angstig was, was zijn totale eenzaamheid. Hij voelde zich zelfs verlaten door God. Jezus Christus verwijst daarnaar, want ook Hem is zoiets overkomen. Dit is ook echt het allerergste wat iemand kan overkomen: van God verlaten zijn. Lees Psalm 22. Dit is zo erg, dat Jezus Christus dit ten koste van letterlijk alles wil voorkomen bij ons!

Daarvoor mogen we Hem bedanken: deze vorm kan men heel erg persoonlijk maken, bijvoorbeeld dmv gebed, zang, gedichten schrijven, een brief en verzin nog maar wat. Dan bespreken, of deze geschenken genoeg zijn, want het geschenk, dat Hij gaf is ongeëvenaard.

Nee, geschenken geven is niet genoeg; je moet/mag leren Zijn geschenk te ontvangen!

Hoe? Dat volgt nog

Is deze vorm te heftig, dan kan het volgende: laat de leerlingen een gedicht of brief schrijven, die opgedragen is aan Hem, of aan iemand die iets heel belangrijks heeft gedaan in hun eigen leven. (Deze laatste vorm is heel goed mogelijk voor hen, die – nog – niet veel met de Bijbel zijn bezig geweest; dankbaarheid uiten is dan zo ook mogelijk)

Dan bespreken, of dankbaarheid in deze vorm voldoende is.

Je moet/mag leren Zijn geschenk te ontvangen!

Hoe? Dat volgt nog

Bij het verhaal 'Een vis van 3 dagen oud'

God laat niet met Zich spotten, want Hij is heilig! Als je Hem niet gehoorzaamt, kan dat lelijk voor je uitpakken. Zelfs mensen die Hem niet kennen, dragen vaak de gevolgen van die ongehoorzaamheid. Jona schreeuwde het uit, omdat hij dacht dat zijn laatste uur geslagen had.

Voorstellen voor de verwerking:

Ga met de groep naar jezelf kijken – dit vraagt enige moed:

Probeer je een enge nachtmerrie te herinneren of iets heel ergs of engs wat je hebt meegemaakt.

Dit kan verwerkt worden dmv: verhaal/gedicht/tekening.

Overdenking: stervende soldaten, roepen vaak om hun moeder – dit symboliseert w.s. hun verlangen naar geborgenheid middenin een enorme crisis. In dit licht kijken we naar Jona: hij schreeuwde om God!

Wat zegt dit over hem?

En nu kijken we even naar onze nachtmerries/herinneringen: om wie schreeuwden wij?

Hoe ga je om met het gevoel van eenzaamheid of angst?

- ga je bidden?
- ga je je angst overschreeuwen?

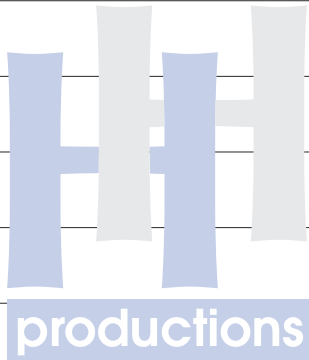
Extra

Groepsgesprek:

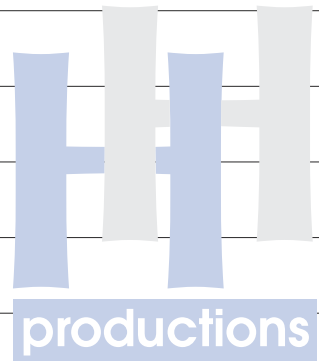
Is het eerlijk dat God ook mensen lijkt te straffen voor dingen die anderen hebben misdaan?

- milieu-verachting waardoor de hele aardbol vervuult
- om economische redenen slecht voedsel produceren waardoor er veel ziektes ontstaan

A A N T E K E N I N G E N

copyright HH-productions

Bij het kaderstuk 'Toekomst?'

Omdat God buiten de tijd staat (tijd zit 'in' de schepping) kun je zeggen: de toekomst zoals wij die zien is niet zoals het werkelijk is. De enige werkelijkheid is God zelf; alles wat Hij gemaakt heeft behoort Hem toe - ook de schepping waarin wij leven.

Dit is dus een hele andere visie dan in welke religie ook. 'Het lot' is in die religies iets onverschilligs wat een ieder kan overkomen. De Bijbel leert dat niets bij toeval geschiedt, dat alles verborgen ligt in Gods hand, maar ook dat op 'ons' gebed God soms zaken anders uit laat pakken dan eerst Zijn voornemen was.

Het verhaal van Ninevé is zo'n voorbeeld waarbij God waarschuwt om daarna Zelf te 'veranderen'. Natuurlijk verandert God niet echt, want Hij wist ook dat Ninevé zich zou bekeren: dat is nou zo mooi als je 'geen tijd' meer hebt. We leren hier dat bidden echt helpt en een opdracht is.

Onze toekomst is verborgen in God.

Voorstellen voor de verwerking:

"tegeltje" maken met een samen of zelfverzonnen spreuk, die hierover gaat.

Uitgangspunt:
Tijd is een onderdeel van de schepping.

Bij het verhaal 'In de rouw voor je fouten'

Zie de parallel:

- Jona keerde zich tot God in berouw en werd bevrijd, om opnieuw zijn opdracht te ontvangen.
- De inwoners van Nineve keerden zich ook in berouw tot God en werden gespaard.

Voorbeelden om het verschil tussen spijt en berouw toe te lichten:

Voorbeeld 1

1e deel van het verhaal van de Mingvaas vertellen.

Kort samengevat:

Moeder heeft na lang zoeken eindelijk de mingvaas van haar dromen kunnen kopen. Ze plaatst deze vaas in de hal – onder de trap – zodat een ieder die binnenkomt, kan mee genieten. De dertienjarige tweeling is blij voor hun moeder. Als ze op een ochtend zich klaarmaken om naar een spannende voetbalwedstrijd te gaan, waar ze weken naar hebben uitgekeken, glijden ze zonder erbij na te denken de trapleuning af. Ze landen bovenop de vaas. De ravage is enorm. De geschrokken ouders geven de jongens een zware straf: ze moeten terug naar hun eigen kamer en mogen niet naar die wedstrijd.

Hier begint het verschil.

Jaap heeft spijt: omdat hij die vaas heeft stukgemaakt, mag hij nu niet naar die wedstrijd. Hij is dus boos op die domme moeder, die de vaas in de hal onderaan de trap heeft gezet.

Joep heeft berouw: moeder was zo blij met die vaas. Bovendien heeft die vaas een vermogen gekost. Hij heeft niet genoeg geld in zijn spaarpot om een nieuwe te kopen. Als hij de geschrokken en verdrietige ogen van zijn moeder voor zich ziet, moet hij huilen om haar pijn en hij kan niets doen om haar te troosten.

Voorbeeld 2 (waar gebeurd!)

De jonge crimineel staat voor de rechter. Na het vonnis geeft de rechter de jongen gelegenheid om nog iets te zeggen. Deze knul zegt dan dat hij zo'n spijt heeft. "Waar heb jij dan zo'n spijt van?" vraagt de rechter. De jongen antwoordt: "Dat ik gepakt ben." Spijt en berouw liggen hier mijlen ver uiteen.

productions

Extra

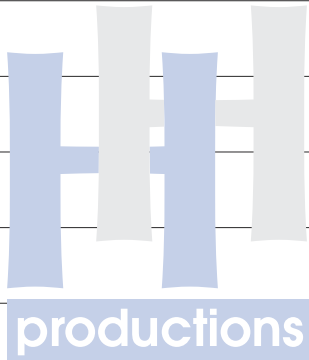
Laat de leerlingen in eigen bewoordingen uitleggen wat het verschil is tussen spijt en berouw.

Daarna met elkaar bespreken:

Wat levert spijt uiteindelijk op? (antwoord: zelfmedelijden en boosheid naar het slachtoffer)

Wat levert berouw uiteindelijk op? (verdriet om die ander en (kans op) herstel van de relatie)

A A N T E K E N I N G E N

copyright HH-productions

Bij het kaderstuk 'God vergeeft graag'

Het woord 'vergeven' neemt de gemiddelde mens graag in de mond. In deze les proberen we te ontdekken dat dat veel meer is dan: 'zand erover'.

Bij vergeving zijn er altijd twee partijen. Uitgaande van de Bijbel is er één partij die schuldig is (de mens) en één die recht gedaan moet worden (de Here God). Dit is de meest zuivere vorm voor een casus.

Hoe los je dat probleem op en hoe ga je daarna met elkaar verder?

Voorstellen voor de verwerking:

Antwoorden op de volgende vragen eerst op papier laten zetten en daarna bespreken in de groep.

- Wat is zonde - formuleer een definitie
- Maken wij ook fouten (doen wij zonden), welke?
- Wat doet zonde met jou
- Hoe voel je je als je een zonde in je leven ontdekt?
- Wanneer heb je spijt
- Wanneer heb je berouw

Uitgangspunt:

Welke elementen zijn er nodig om te komen tot volledige vergeving?

Extra

God vergeeft graag, maar wat is er dan nodig: spijt of berouw?

Maar: er is nòg meer nodig, namelijk de bereidheid om vergeving te ontvangen!

Vragen die dit nader toe kunnen lichten zijn:

- Wat is er moeilijker: vergeving schenken of vergeving ontvangen?
- Gun je het een ander ook om te kunnen vergeven en vergeving te kunnen ontvangen?

Om het nog moeilijker te maken, kun je nog een stap verder gaan:

- Wanneer weet je, dat je echt berouw hebt? Er zijn zoveel mensen, die met deze vraag tobben. Maar: als je met deze vraag blijft worstelen, kom je in een valkuil; je richt je aandacht niet op de ander (of Ander), maar op jezelf.
- Als er echte vergeving is, wat gebeurt er met die zonden? – bij mensen en bij God?
- Waarom is er toch een verschil?
- En als er eenmaal iets is vergeven, is het dan logisch, dat je (bewust!) weer opnieuw diezelfde zonde begaat?

Bij het verhaal 'Vakantie in het Oosten'

2e deel van het verhaal van de Mingvaas vertellen.

Als de ouders verdrietig en boos de scherven opruimen, ontdekken ze, dat de scherven wel heel erg scherp zijn. Grote schrik: mankeren de jongens iets? Ze kunnen wel gewond zijn! De ouders rennen de trap en roepen de jongens bij zich. Nee, er is niemand gewond. De opluchting is zo groot, dat de straf wordt opgeheven. Moeder zegt: ik had beter moeten weten, die vaas had ik daar nooit neer moeten zetten.

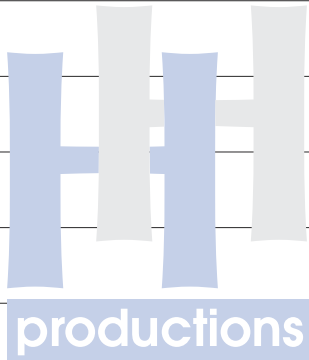
Vraag:

- Wie hebben vergeving gekregen, en: wie heeft die vergeving ontvangen?

Hoe ga je om met vergeving?
Het verschil tussen spijt en berouw wordt steeds belangrijker.

productions

A A N T E K E N I N G E N

copyright HH-productions

Bij het kaderstuk 'De Wonderknager'

Voordat je iets gaat bespreken of doorlezen van dit hoofdstuk, de leerlingen een omschrijving laten maken van de woorden "Genade" en "Rechtvaardigheid".

Eventueel kan dit via een klein verhaaltje of verslagje uit hun eigen leven. Voor hen die thuis zijn in de Bijbel, is het een uitdaging om nu eens niet met christelijke / Bijbelse termen te werken, maar juist in hun eigen taal.

Als duidelijk is dat Rechtvaardigheid het eerlijkst is, maar dat Genade alleen verleend kan worden als er ook recht geschiedt (wie draait er op voor de schade = op welke basis kan genade gegeven worden?), dan kun je verder gaan.

Voorstellen voor de verwerking: Er worden 3 verschillende rechtzaken uitgespeeld in de klas.

Rollen: Een rechter genaamd Rechtvaardigheid

Een rechter genaamd Genade

Aanklager

Verdachte

Jury (dat is de rest van de klas)

Rechtzaak 1 betreft een misdad (bijvoorbeeld: er is een fiets gestolen). De aanklager vertelt dan uitgebreid hoe slecht deze daad was en wat de gevolgen waren voor het slachtoffer die nu zijn/haar fiets kwijt is. De verdachte mag zichzelf verdedigen.

Rechtzaak 2 betreft het nalaten van iets belangrijks. Bijvoorbeeld: Er was duidelijk verteld aan de verdachte, dat hij thuis een gevaarlijk middeltje (de chloorfles) weg moest zetten, omdat het buurjongetje van 2 jaar oud bij hem thuis zou komen spelen. Het buurjongetje heeft chloor gedronken en ligt nu in het ziekenhuis.

Rechtzaak 3 betreft een onmogelijke keuze. Bijvoorbeeld: één arts krijgt twee patiënten met gelijke verwondingen tegelijk te behandelen. Bij één van beide start hij de behandeling dus te laat en die patiënt is nu hierdoor invalide. De andere patiënt is nu wel gezond.

Aan het eind van elke rechtzaak doen beide rechters uitspraak. De jury (klas) mag beoordelen welke rechter hen het meest aanspreekt en waarom.

Extra

Lees de overdenking en ga vervolgens met elkaar nadenken over de volgende vragen:

Op welke rechter lijkt Jona het meest, als hij denkt aan Nineve?

Op welke rechter lijkt de Here God als Hij kijkt naar Nineve?

Op welke rechter lijkt de Here God als Hij kijkt naar Jona?

en dan: - Wat zie jij als genade in jouw leven?

- Wat zijn jouw verlangens t.o.v. genade? (eh... kan dat wel?)

Uitgangspunt:

Wat is genade?

Genade is veel moeilijker dan Rechtvaardigheid. De schuld moet altijd betaald worden (recht moet geschieden), dus op basis waarvan kan er genade geschonken worden?

Bij het verhaal

'Een wonderboom in de woestijn'

God wil graag vergeven en wij moeten (mogen!) God liefhebben boven alles. Kunnen de leerlingen omschrijven, waarom deze opdracht zo belangrijk is? (Hij heeft ons lief). Mogelijk via groepsgesprek.

Nogmaals: genade

...en onze naaste als onszelf. Ook hier kun je bespreken, waarom. (want God heeft ons allemaal lief) Jona betoont geen naastenliefde: hij gunt Nineve geen redding

- Is dat slecht?

- Zitten wij ook zo in elkaar?

Hiervan voor jezelf voorbeelden opnoemen (op laten schrijven al of niet in groepjes)

Dan terugkijken naar het verhaal en de volgende vragen bespreken.

- Hoe reageert God?

- Zit daar ook wel humor in?

copyright HH-productions

